

Nr 273.

Av herr **Holmbäck**, om ökning av lantmäteridistriktens antal m. m.

I ett den 5 oktober 1936 avgivet underdånigt utlåtande över två betänkanden av lantmätarelönesakkunniga rörande löne reglering för viss lantmäteripersonal m. m. och lantmäterikontorens organisation har lantmäteristyrelsen bland annat föreslagit vissa åtgärder för möjliggörande av en snabbare handläggning av lantmäteriförrättningar. Med hänsyn till det på grund av arbetsökningen stegrade behovet av självständigt verkande lantmätare har styrelsen härvidlag funnit en ökning med ett 30-tal tjänster för självständig verksamhet nödvändig. Ehuru starka skäl ansetts tala för att samtliga de nya befattningarna borde uppföras såsom ordinarie, har endast omkring hälften föreslagits såsom ordinarie distriktslantmätaretjänster, närmare bestämt till ett antal av 16, medan återstoden eller 15 föreslagits såsom extra ordinarie tjänster i 18:e lönegraden, vilken i det närmaste torde motsvara den f. n. utgående distriktslantmätarelönen.

Med anledning av detta lantmäteristyrelsens förslag har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln föreslagit en ökning av antalet distriktslantmätaretjänster med tio. Vid föredragningen av ärendet har departementschefen förklarat sig vara av den uppfattningen, att det nuvarande antalet distriktslantmätaretjänster icke är tillräckligt, om allmänhetens berättigade krav på behandling utan alltför stort dröjsmål av ärendena skall kunna tillgodoses, men har, utan närmare motivering, dock icke funnit sig kunna tillstyrka en så kraftig ökning av distriktens antal som den varom lantmäteristyrelsen hemställt.

Den nedskärning av lantmäteristyrelsens förslag, som sålunda skett, synes komma att till stor del äventyra de med förslaget avsedda förbättringarna utan att för statsverket medföra någon egentlig besparing.

En förutsättning för såväl lantmäteristyrelsens som Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag är att de äldre extra lantmätarna liksom hittills i stor utsträckning komma att såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätare självständigt handlägga förrättningar. Dessa extra lantmätares tjänsteverksamhet är helt och hållet likartad med distriktslantmätarnas. På grund av tjänstgöringsförhållandena torde de emellertid i regel vara förhindrade att genomföra en rationell organisation av sitt arbete. Dels på grund av osäkerhet angående anställningens varaktighet och dels med hänsyn till den mera begränsade arbetsmängd, de vid varje tidpunkt hava sig förelagd, kunna de nämligen bland annat icke i likhet med distriktslantmätarna anställa rit- och skrivbiträden och lära på grund därav ofta vara tvungna att själva utföra rit- och skrivarbeten, till vilka mindre kvalificerad arbetskraft med fördel skulle kunna användas. Genom att i största möjliga utsträckning bereda dessa extra tjänstemän en ställning såsom ordinarie distriktslantmätare skulle deras kvalifikationer bättre kunna utnyttjas, samtidigt som möjligheterna för dem att å icke specialutbildad personal överlåta

vissa arbeten i större omfattning skulle kunna tillvaratagas. På detta sätt kan följaktligen också arbetsbalansen nedbringas utan ökning av den lantmäteriutbildade personalens numerär.

I detta sammanhang torde jämväl böra beaktas, att lantmätarna för att kunna på lämpligaste sätt lösa de uppgifter, som vid handläggning av jorddelningsförrättningar föreläggas dem, bl. a. böra äga en ingående ortkännedom. Det är även med hänsyn härtill önskvärt, att nyssnämnda extra tjänstemän i möjligaste mån erhålla distriktslantmätares ställning med därav följande begränsning av tjänstgöringsområdet och mera stationär verksamhet.

Mot vad nu sagts kan icke invändas, att en ökning av distriktens antal skulle medföra, att dessa bleve så små, att distriktslantmätarna icke skulle kunna rationellt utnyttja tjänstebiträden av olika kvalifikationer allt efter göromålen skilda beskaffenhet. Av den i lantmäteristyrelsens utlåtande lämnade statistiken lär nämligen framgå, att några risker i detta hänseende knappast kunna föreligga vid den begränsade beskäring av ett mindre antal distrikt, varom det här är fråga. Lantmäteristyrelsens uppfattning, att den sedan 1920 års omorganisation inom kåren starkt stegrade lantmäteriverksamheten måste anses kräva en ökning av den självständigt arbetande personalens antal med 30, torde till fullo bestyrkas av den påvisade arbetsbalansen och de erinringar mot förekommande dröjsmål med förrättingars företagande och handläggning, som vid skilda tillfällen förekommit från allmänhetens sida. Då styrelsen likväl funnit sig böra stanna vid att föreslå en ökning av distriktslantmätarnas antal med endast 16, måste dess förslag i detta hänseende anses vara tilltaget i knappaste laget.

Den föreslagna nedskärningen av detta antal torde, som ovan nämnts, icke kunna antagas medföra någon besparing för statsverket. Det gäller här ett ökat löneanslag av 6.000 kronor, men minskningen av vissa distrikts omfång torde å andra sidan medföra betydande besparingar i rese- och traktamentskostnader. Arbetsbalansen å lantmåteridistriktet visar, att arbetsmängden de senaste åren varit avsevärt större än distriktslantmätarna med anlåtande av all till buds stående biträdes hjälp kunnat medhinna. Såsom jämväl av lantmäteristyrelsen framhållits, torde denna arbetsmängd i många fall omöjliggöra för distriktslantmätarna att medhinna några sådana arbeten, som kunna verkställas av biträden, även då dessa arbeten, exempelvis vid mindre förrättningar, lämpligen borde utföras av dem själva. Den uppdelning av arbetet på tvenne tjänstemän, som därför nu i stor utsträckning sker även vid mindre förrättningar, är ofta ur statsekonomisk synpunkt ofördelaktig med hänsyn till de fördubblade resekostnaderna. För dryga rese- och traktamentskostnader uppstå ytterligare genom att de extra lantmätare, vilka enligt departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet förutsatts skola utöva självständig verksamhet utan att vara bundna till visst distrikt, utöva sin verksamhet inom så stort område som helt län. Ökas i stället antalet distrikt, minskas därmed nyssnämnda rese- och traktamentskostnader automatiskt.

På grund av vad ovan anförts och med hänsyn till det betydelsefulla intresset av att jorddelningsverksamheten, i sig innefattande bland annat egnahems- och

småbruksbildningen, kompletteringen av ofullständiga jordbruk o. s. v., kan fortgå utan alltför stora dröjsmål, får jag hemställa,

- att riksdagen måtte besluta,
- att* lantmåteridistriktens antal ökas med 16,
- att* i enlighet härmed å lönestaten för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. utöver i statsverkspropositionen föreslagna 209 distriktslantmätare upptagas 6 distriktslantmätare med lön av 3.000 kronor, samt
- att* det föreslagna antalet arvoden à 2.000 kronor för extra lantmätare till följd härav minskas med samma antal, d. v. s. att anslaget för detta ändamål sänkes med 12.000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1937.

Ake Holmbäck.
